

Kutoka kwa Abu Hurayrah (Radhi za Mwenyezi Mungu Ziwe Juu Yake) amesema: Nimemsikia Mtume wa Mwenyezi Mungu (Rehema Na Amani Zimshukie) akisema:

- 1 “Mungu amejalia huruma katika mafungu mia moja,
- 2 kisha akabakiza kwake sehemu tisini na tisa (za huruma) na akateremsha ardhini sehemu moja tu.
- 3 Kutokana na sehemu hiyo viumbe huhurumiana, (kiasi kwamba) farasi hunyanyua kwato yake kwa mtoto wake kwa kuogopea asimkanyage.” imepokelewa na Bukhari Na Muslim⁽¹⁾.

Ayah

Amesema Mwenyezi Mungu Mtukufu:

﴿Na wanapokuja wanaoziamini Ishara zetu waambie: Assalamu alaikum! Amani iwe juu yenu! Mola wenu Mlezi amejilazimisha rehema, ya kwamba atakayefanya uovu miongoni mwenu kwa ujinga, kisha akatubu baada yake na akatengeneza, basi hakika Yeye ni Mwenye maghfira na Mwenye kurehemu.﴾ [Al'aneam: 54]

﴿Hakika rehema ya Mwenyezi Mungu iko karibu na wanaofanya mema.﴾ [Al-A'raf: 56].

﴿Na rehema yangu imeenea kila kitu. Lakini nitawaandikia khasa wanaomcha Mungu, na wanaotoa Zaka, na wale ambao wanaziamini Ishara zetu.﴾ [Al-A'raf: 156].

Msimulizi

Anaitwa Abu Huraira, Abd al-Rahman bin Sakhr al-Dawsi, al-Azdi. Alisilimu na akahamia katika mji wa Madina mwaka wa 7 Hijiria.

Siku moja Mtume (Rehema Na Amani Za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake) alisema: “Yeyote miongoni mwenu atakayeikunjua nguo yake mpaka nimalizie maneno yangu haya, kisha aikusanye kifuani mwake (hakika) hatosahau chochote katika maneno yangu.” Abu Huraira anasema: “nikatandaza (nguo iliyokuwa imetengenezwa kwa Ngozi ya chui) na sikuwa na vazi jingine tofauti hilo., mpaka Mtume (Rehema Na Amani Za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake) akakamilisha mazungumzo yake, kisha nikaikusanya kifuani mwangu, naapa kwa aliyemtuma Mtume huyu kwa haki, sikusahau (chochote katika) kauli yake hiyo mpaka leo”⁽¹⁾ (Abu Huraira) alifariki dunia katika mji wa Madina mwaka wa (58 AH).⁽²⁾

Muhtasari

Mtume (Rehema Na Amani Za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake) ametaja huruma za Mwenyezi Mungu Mtukufu, ambazo zimevizunguka viumbe vyake vyote, kuwa aliteremsha kwenye ardhi sehemu moja katika sehemu mia moja, ambayo kwayo watu wanahurumiana na kupendana, na kwa huruma hiyo wanyama pori huishi pamoja.

1 Imepokelewa na Al-Bukhari (7354).

2 rejea Habari zake katika: “Maarifaat al-Sahaba” na Abu Nu'aym (4/1846), “Kunasibishwa katika Elimu ya Maswahaba” na Ibn Abd al-Bar (4/1770), “Asad al-Ghaba” na Ibn al-Atheer (3/357), “Al-Isbah fi Tamazu al-Sahaba” cha Ibn The Asqalani Stone (4/267).

1 Imepokelewa na Al-Bukhari (6000) na Muslim (2752).

Ufahamu

1 Ameeleza Mtume (Rehema na amani ziwe juu yake) kuwa Mwenyezi Mungu Mtukufu amegawanya huruma katika sehemu mia moja.

Na sentensi hii inamaana ya kusogeza karibu ufahamu kutoka kwa Mtume (Rehema Na Amani Za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake), na Mwenyezi Mungu ndiye anayejua zaidi jinsi ilivyo, lakini kinachokusudiwa ni kwamba kuna huruma nyingi ambazo Mwenyezi Mungu Mtukufu amezitayarisha kwa ajili ya waja wake, na kilichokusudiwa hapa ni kutufanya tutambue kuwa huruma yetu vyovyote itakavyokuwa itabaki kuwa ndogo na ya chini, na huruma ya Mwenyezi Mungu ndio iliyojuu kuliko huruma ya yeyote⁽¹⁾.

2 Kisha Mtume (Rehema Na Amani Za Mwenyezi Mungu ziwe juu yake) akabainisha hayo kwa kusema kwamba asilimia tisini na tisa ya rehema hizo zitakuwa huko Akhera kwa waja wake, na kwamba yote tunayoyaona hapa duniani yanatokana na athari za rehema; Kama huruma ya mama kwa mtoto wake, na watu kuhurumiana na kusameheana baina yao, na hata wanyama kwani ni mengi tunayojua kutoka kwao (katika matukio ya kuhurumiana) na tusiyojua, yote hayo yanatoka katika sehemu hiyo ya huruma ambayo Mwenyezi Mungu Mtukufu ameiteremsha kwetu.

Ikiwa tunayoyaona hapa duniani katika huruma yamepatikana kutoka katika sehemu moja kati ya sehemu mia moja za huruma, basi itakuwa vipi sehemu nyingine ambazo Mwenyezi Mungu Mtukufu amewaandalia waja wake huko Akhara...? huruma hizo zimehifadhiwa na kutunzwa Kwa Mwenyezi Mungu Mtukufu hadi Siku ya Kiyama,

Siku hiyo watu watapata rehema nyingi zaidi kuliko matendo waliyoyafanya duniani, kwani Mwenyezi Mungu Mtukufu atawasitiri na kuwasemehe, kuwafanyia wepesi ili wasameheane.

4 Kisha akatoa mfano wa huruma alioiteremsha Mwenyezi Mungu kwa waja wake, nayo ni kwamba wanyama na Wanyama mwituu wanahurumiana wao kwa wao, kiasi kwamba mnyama mwitu hawezi kumla mwanawe, halikadhalika farasi jike licha ya kasi yake na uwepesi wa harakati zake: huihua miguu yake kwa mtoto wake ili asimdhuru.

Na huu ni mfano mdogo katika mifano ya sehemu hii moja ya (huruma), na kwayo unadhihirika upana wa rehema ya Mwenyezi Mungu.

Amesema mshairi:

Kwako, Mungu wa Uumbaji, ninainua maombi yangu,,,,, hata kama nikiwa muovu, Ewe Mwenye neema na Ukarimu.

Moyo wangu ulipokuwa mgumu, na nikakosa pa Kwenda, nikafanya matarajio yangu kuwa ni ngazi ya kuufikia msamaha wako.

Dhambi yangu iliongezeka, nilipozilinganisha na msamaha wako, msamaha wako ulikuwa mkubwa Zaidi kuliko chochote.

Na bado unasamehe dhambi = na Wewe ni mkarimu unaesamehe.

1 Tazama: "Sharh Sahih Al-Bukhari" Cha Ibn Battal (9/213-214), "Irshad Al-Sari" Cha Al-Qastalani (9/19).

Mafunzo

Tunajifunza katika hadith hii yafuatayo: -

Rehema ya Mwenyezi Mungu ni pana, kiasi kwamba ana rehema iliyoenea kwa viumbe wote, na rehema kubwa na kamili ambayo ni maalum kwa wachamungu wenye imani, Mwenyezi Mungu amesema: “Na rehema yangu imekizunguka kila kitu, kwa hivyo nitawaandikia wale wachamungu na wenye kutoa zakah, na wale ambao wanaamini alama(aya) zetu.” [Al-A`Araaf: 156]

Yeyote anayetaka kupata ujira huo mwingi kutoka katika rehema za Mwenyezi Mungu, basi na afanye haraka kufuata njia ya waja wa Mwenyezi Mungu wema, na achunge mipaka yake, na kufuata amri zake, na ajiepushe na yale aliyoharamisha Mwenyezi Mungu.

Ikiwa wanyama na wanyama mwitu ambao Mwenyezi Mungu hakuwapa akili na hekima wanahurumiana wao kwa wao, basi vipi kuhusu yule ambaye moyo wake umeondolewa rehema?! Hakika asiehurumia hatohurumiwa.

Kila unapooona Mwenyezi Mungu Mtukufu anakupa mitihani au kumpa mtihani mja kwa balaa au matatizo, basi ujue kwamba hii inatokana na hekima yake kubwa, kwani Mwenyezi Mungu Mtukufu hapungukiwi na rehema,

Na unapooona Mwenyezi Mungu Mtukufu amemlaani mtu au kumuhukumu kuingia motoni milele, basi jua kwamba mtu huyo anastahili.

Usihuzunike kwa madhara yaliyokusibu, kwani rehema ya Mwenyezi Mungu Mtukufu ni pana sana, na iko karibu kwa waja wake wanyonge wanaoitafuta kwake, na wakawa na dhana nzuri kwake.

Mola Mlezi Mwenye huruma huteremsha huruma hizo kiasi kinachoweza kunyoosha Maisha yetu, na hubakiza na kututunzia katika huruma hizo, tutakazohurumiana kwazo siku ambayo haitofaa mali wala pesa, bali tutalipizana kwa mema na mabaya,

Na aliefilisika ni yule ambaye kulipizana (kisasi) kutamaliza matendo yake mema, matendo mabaya yakawa mengi,

Kisha zitachukuliwa zile dua ambazo Malaika wanatuombea kwa Mwenyezi Mungu ikiwemo: Kutuombea rehema na msamaha na kunyanyuliwa daraja. Na kubwa zaidi ni kwamba baada ya hayo atatusamehe madhambi yetu na kutusamehe mapungufu yetu katika kuMuabudu Yeye na kutekeleza amri zake.

Hakika Mtu anayepuuza kumshukuru Mwenyezi Mungu na kurejea kwake baada ya kujua haya basi atakuwa ni mzembe aliepata hasara.